

Estis tri homoj en la parcelo. La viro ruĝvizaĝa sub la plensomera suno falĉadis fojnon kun la ritma malrapido de spertulo, dum la du knaboj, kiuj havis po ok ĝis dek jaroj, ludis en la stoplo, kaj de tempo al tempo faris demandojn pri greno, fiŝkaptado, ŝtormoj kaj insulaj legendoj. Al ĉiu demando venis respondo bonhumora kaj nepra, kiel konvenas de homo, kiu scias ĉion, kiel ankaŭ de homo, kiu ne tro ĝenas sin pri pedanta pravo en ĉiu detalo.

«Onklo Niĉjo, ĉu estas vere pri marvirinoj?», demandis la pli malgranda el la knaboj. «Onklino minacis, ke se ni naĝos ĉe la Kiljasa Sablo, la marvirinoj kaptos nin. Ĉu vere?» Lia mieno estis naive scivola; sed lia kunulo subridis kun malestima gesteto.

«Ta, ŝi celas fortimigi nin de naĝo», li diris mallaŭte por ke la onklo ne aŭdu. Dume tiu respondis:

«Jes, jes, Kol, la marvirinoj estas veraj. Ho jes! Sciuj: en la Ruĝa Maro ili svarmas, kaj ĉe Kiljasa Sablo — nu, jes, en mia jun-aĝo multaj knaboj malaperis tie. Jes, pluraj». Lia parolo forte kontrastis kun la monotona urba tirpronco de la knaboj; ĝi estis la melodiaso parolo de la okcidenta gaelo: eble la sola homo, kiu garnas la anglan eĉ pli muzike ol lia irlanda kuzo.

«Sed la maristoj diras, ke ili estas belaj», protestis la pli granda knabo kun singarda kritikemo, ĉar li jam primokis la miton, kaj ne volis lasi sin pruvi tute malprava antaŭ sia pli juna kunulo nur pro ĝentilo al la onklo.

«Nu jes, belaj ili ja estas».

«Kaj nur sidas sur rokoj kombante la harojn», daŭrigis la juna skeptikulo jam pli memfide.

«Jes, ili havas tre longajn harojn, longegajn harojn, kaj sidas sur rokoj kombante ilin per konkaj kombiloj».

«Sed onklino diras, ke ili venas el la ondoj ĉi tiel», diris Kol levante la manojn unge kun timiga esprimo.

«Ĝuste», aldonis lia kunulo rapide, «kaj formanĝas infanojn. Ĉu la belaj marvirinoj tiel kondukus?», li demandis kun triumfa rigardo al Kol.

«Ho, jes, ankaŭ tiel ili kondukas», respondis la onklo kun seninterrompa sereno. «Vidu, knaboj: ekzistas marvirinoj divers-specaj. Cetere, ilia belo estas belo fatala». Li aldonis la pli kontentigan solvon, kvazaŭ ĝi estus natura komplemento de la antaŭa, ne ĵusa inspiro.

«Jano diras, ke tute ne ekzistas marvirinoj, kaj ke onklino nur provas timigi nin, kaj ke estas sensencaĵo pri marvirinoj», malkaŝis Kol spitante la avertajn grimacojn de la perfidito.

«Nu, nu. Ĉu vere? Jes, jes. Ĉu?»

Jano mallevis la okulojn serĉante eliron el sia embaraso ĉe fojnero, kies tigon li senpense tiris inter la maldekstrajn poleksan ungon kaj kurbigitan montrofingron, tiel forŝire kolektante la spikojn en faskon, kiu momente ŝajnis kreski el lia fingro antaŭ ol ŝutiĝi teren.

«Onklo Niĉjo, se mi semus tiun ĉi spikon, ĉu ĝi kreskus en fojnon venontjare?», li demandis.

«Nu, nu, Jano, estus iom frue semi; sed tio ja estas la semo: el tio la fojno finfine kreskus. Sekve, knaboj, ni rajtas diri, ke en tiu ĉi rikolto ni kolektas ankaŭ la semojn de la venontjara; ke en ĉiu rikolto kuŝas la ĝermoj de la venonta. Jes, jes, efektive!» Kiel ĉiuj gaeloj Nialo amis filozofumi, ĉiam preferante sonoran senenhavon al nuda kerneco, sed en la nuna kazo li sentis, ke li trafis ion pli profundan ol belan parolturnon, kaj li ripetis la frazon kun ioma fiero, ĝue provante sonojn kaj efekton, kaj eblojn de plua polurado. «Jes, en ĉiu rikolto kuŝas la ĝermoj de la venonta; ĉiu rikolto tenas ankaŭ ĝermojn».

Dum iom da tempo regadis silento. Nialo mense dorlotadis sian penson per aldonoj, polurado kaj rearanĝo por kiel eble plej ekspluati ĝin; Kol jam okupis sin per nova distro, ĉaspikante strangan insekton inter la stoplo per fojnerio, dum Jano estis kontenta pri tio, ke li sukcesis fortiri la komunan atenton for de siaj herezaj onklin-mokantaj asertoj pri marvirinoj. Poste la demandoj rekomenciĝis, kaj Nialo respondadis kun antaŭaj senhezito kaj bonhumoro, senĝene flikante sciomankojn per riĉa fantazio kaj kelta blago, dume falĉante kun aŭtomata persisto.

Subite: «Jen rano!», ekkriis Kol, kaj ambaŭ knaboj kuris al la parcelorando, kie bufo ĵus elsaltis la fojnon, ŝajne por eskapi la proksimiĝantan falĉilon, kaj jam saltetis al la preskaŭ senakva foseto, kiu borderis la kampon.

Atinginte la malbelan besteton, ili staris antaŭ ĝi iom necerte, kaj komence kontentis malhelpi ĝian fuĝon en la foseton per prezento de rastil-tenilo, ĉar ili hezitis tuŝi la molaĉan haŭton; sed fine Jano tuŝetis unu flankon per montrofingro, kaj poste la alian per polekso, ĝis li kutimiĝis al la kontakto, kaj eklevis la kaptiton. La vibrado de la malseka ventro kontraŭ lia polmo naŭzis lin, sed ankaŭ al tio li kutimiĝis, kaj kun fiero aplombo ekkaresis la verukan dorson dume proponante la novan kamaradon al Kol kun kompleksaj kuraĝigoj kaj konsiloj pri ekteno.

Kol etendis dubeman fingron, sed tuŝinte la beston rezignis plian intimiĝon, kaj por eviti la nun insistajn kaj mokajn invitojn de sia pli kuraĝa kunulo, ekdemandis la onklon pri ranoj.

Notante, ke temas pri simpatia sinteno, la viro volonte pri-skribis la virtan vivon de la rano, aldonante ke li kiel knabo ĉiam havis ranon anstataŭ, kiel nun, hundon. La knaboj ja sciis pri liaj hundoj: Fido, Karlo, Nobelo, Fido — eterna serio en kiu la nuna Karlo estas nura ero — kaj facile kredis lian pretendon, kiu bone akordiĝis kun ŝatataj rakontoj en kiuj knaboj ĉiam portas en la poŝo ranon kun aliaj trezoroj. Tamen —

«Ĝi estas iom bruna, kaj ja portas verukojn. Ĉu rano ne devus esti verda kaj glata? Eble ĝi estas bufo», sugestis Jano dubeme.

«Nel!», diris Kol, kiu ne ŝatis bufojn.

«Ne», ripetis la onklo. «Ho ne, Jano. Ne, ne. La haŭto estas iom seka. Nur tial».

«Nu, ĝi ja saltetis; kaj bufoj nur krablas, ĉu ne?» Jano jam ekcedis.

«Jes, jes, nur krablas kompreneble. La bufo nur krablas, knaboj, ĉar ĝi estas tiel ventra, tiel pufa, kun venena skvama haŭto, kiu eterne ŝlimas. Cetere ĝi estas danĝera, ĉar ĝi elkraĉas fajrolangon», li aldonis kuraĝigite de la mirplenaj esprimoj de la knaboj. «Jes, kaj venenas la akvon kontraŭ la bovoj».

«Ĉu ĝi mordas?», demandis Kol.

«Jes, jes, ĝi mordas. Ĝi ne nur mordas, Kol, sed ankaŭ enkraĉas fajron en la vundon. Ho, la rano estas nobla besto kompare kun la bufo, knaboj, kaj tre inteligenta, tre inteligenta».

Sekvis rakontoj ilustraj pri la inteligento kaj dresoblo de la rano, kiuj distris la knabojn ĝis la falĉado finiĝis. Tiam:

«Nu, knaboj, mi estas soifega, kaj devos iri al la hotelo por trinketo; ĉar estas tre strange: nur la biero povas satigi soifon tian, kian mi nun suferas. Tion mi trovis; tion mi trovis. Do, iru vi al la marbordo, ĉar mi ne volas, ke vi ludu apud la falĉilo. Jen Dol Rua kaj la aliaj iras al la bordo nun».

Efektive, kvar el la vilaĝaj knaboj samaĝaj kiel Kol kaj Jano iris laŭ la vojo, kiu preteris la parcelon malsupren al la marbordo, kaj jam mansvingis al la du urbeganoj, ke ili venu akompane. Do ĝisinte la onklon, la du kuzoj alkuris la grupon, kiu nun staris atendente.

«Kie vi kaŝis vin, Kol? Ni ne vidis vin dum la lasta semajno», salutis la plej granda el la knaboj, kiu nomiĝis Dol Rua (Ruĝa Donĉjo) malgraŭ la flavaj haroj, ĉar la kromnomo vere priskribis lian nun mortan patron, kaj aplikigis al li nur kiel mallongigo de «filo de Dol Rua». «Nu, Jano, hejmen denove?», li bonvenis Janon laŭ la insulana formulo por ĉiuj feriantoj, kiuj iel devenis de la insulo.

«Jes», respondis Jano retireme, ĉar la kvieta ĝentilo de la iom pli aĝa knabo ĉiam imponis lin. «Mi alvenis hieraŭ, kaj restos monaton».

«Jes, jes, kompreneble. Bone, bone! Kaj kion vi portas tie, Jano?» Li emfazis la propran nomon laŭ la maniero de gaelo parolanta la anglan.

«Ĝi estas rano. Mi ŝatas ranojn; ranoj estas bonaj», respondis Jano rapide, ĉar li konis la morojn de la vilaĝaj knaboj rilate kaptitajn bestojn.

«Rano, kompreneble! Kie — — », komencis Dol Rua.

«Rano, bastardo», siblis gnomaspekta knabo kun nigraj brovoj. «Mortigu ĝin!»

«Nel», protestis Jano.

«Ne», konfirmis Dol Rua. «Lasu tion, Erĉil! La rano apartenas al Jano. Lasu ĝin trankvila».

Dum la grupo plueniris al marbordo Jano klarigis pri la utilo kaj virtoj de la *Rana temporaria* al Dol Rua, parte citante la malpli fantaziajn pretendojn de sia onklo, parte relative fidindajn fontojn; ĉar li ne atendis daŭran toleremon de la knaboj, kaj deziris, ke la potenca protekto de Dol Rua fontu el konvinko pozitiva. Kol promenis antaŭe kun la aliaj knaboj, al kiuj li emis paroli gaele, ĉar kvankam li estis urbegano, tamen li restis en gaela etoso grandan parton el la jaro, kaj fieris pri sia lingvokono precipe antaŭ sia kuzo Jano. La aliaj knaboj volonte respondis lin per la por ili natura lingvo, sed Dol Rua interrompis ĉiun ekprovon per rilata diro anglalingva kompleze al la filistra Jano, kaj la aliaj fine akceptis la averton nediritan.

Ili jam proksimiĝis al la marbordaj rokegoj, kiam Alan, plej juna el la vilaĝanoj, ekkriis: «Jen Wili Pek!», kaj ili rimarkis, ke alkuras ilin knabo, kies hirtaj flavaj haretoj kontrastas kun la ruĝo de rikananta vizaĝo. Erĉi, Alan kaj la kvara vilaĝano, Rori, tuj eklevis ŝtonojn kaj ekĵetis kontraŭ la alvenanto por malpersvadi pluan proksimiĝon. Wili Pek haltis kaj grimacante demandis, kial li ne venu kun ili, kien ili iras, k. t. p., interdemande insultante pro la apudo de la ĵetitaj ŝtonoj, ĝis fine unu el tiuj trafis rekte en lian vizaĝon, kaj li falis surdorsen ŝirkriante.

Momenta ektimo silentigis la knabojn, sed rimarkante, ke la trafito estas nek morta, nek senkonscia, ili ekgratulis la cel-

trafinton, Erĉi, kaj ridegis pro la komika aspekto, kiun nun havis la vizaĝo de Wili Pek pro larmostrioj, ŝmirita sango kaj plor-grimacoj.

«Bone celite, Erĉil Kriste, li mungegis post tiu ĵeto! Pafu kaj trafo rekte sur beko!» Kol gratulis la fieran Erĉi, kiu jam rekomencis ĵeti ŝtonojn post la forkurantan idioton.

Atinginte la rokegojn ĉe la marbordo la knaboj distris sin serĉante marbestetojn, kiujn lasas la tajdo en roktruaj laĝetoj. Kol kaj Alan forbatis moluskojn de la rokoj, kaj fiksinte ilin senkonkaj al ŝnuretaj finoj pezigitaj de ŝtonetoj, ili ĵetis la tentaĵojn en la maron, pendigante ilin per la ŝnuretoj tiel, ke ili tuŝis la supron de la marfunda algego, sed ne profundigis en tion. Postnelonge krabo aperis el la algego kaj krablinte sur frondoj al unu el la moluskoj, ekkaptis tiun per ambaŭ pinĉiloj, ne forlasante ĝin kiam Kol, kiu tenis la alian finon de la ŝnureto, tiradis ĝin supren. Kiam la krustulo atingis la akvosurfacon, la knabo ektiris pli zorge sciante, ke la viktimo ofte rifuzas lasi la preferatan sferon, kaj renfalas la maron. Tamen, ĉifoje la afero iris glate, kaj Kol kaptinte la krabon ĉe la flankoj super la kruroj, ĵetis ĝin en oportunan akvoplenan truon. Dum la sekvinta duonhoru ili kaptis seson da kraboj tiel. Neniu el la kaptitoj apartenis al la granda, ruĝa manĝebla speco; sed estis bela distro kapti, kaj de-pistinte la pinĉilojn per ŝtonoj, lasi la krabojn kroĉiĝi al la mano kaj brako per la ungaj piedoj.

Erĉi venis al Jano tenante angileton en la mano kun la kapo inter la poleksa ungo kaj la kurbigita montrofigro. «Angilo», li diris, rigardante la vizaĝon de Jano per ruzaj okuloj, «bastardo!», kaj lia poleksa ungo premegis la maldikan nukon tiel, ke la buŝeto gapegis kaj la okuloj tute elstaris el la kapo.

Jano ŝajnis indiferenton. «Ĉu vi ne povas trovi pli grandan?», li demandis.

«Ĵetu la ranon en la maron», li diris malice. «Ni vidu kiom longe ĝi naĝos en la ondoj».

«Jes», subtenis Rori, kiu aŭskultis ilin de malgranda distanco.

«Ne», kontraŭis Jano, «sala akvo ne konvenas al rano».

La aliaj knaboj, jam enuaj pri kaptado de bagateloj, proksimiĝis.

«Kion ni faros?», demandis Kol.

«Ni naĝigos la ranon en la maro», respondis Erĉi rigardante Janon.

«Ni ne!», tiu obstinis.

«Kie estas Dol Rua?», iu demandis.

«Ni fiŝkaptu mevojn», alia proponis. «Mi alportos panpecojn; iu alportu vergojn kaj ŝnurojn».

«Jes, bone».

«Tiu estas stulta ludo», protestis Jano, kiu jam vidis mevojn sin tordantajn, kiel kajtojn ĉe la fino de fiŝkaptaj ŝnuretoj, kun hokoj en gorgoj.

Dol Rua venis: «Pri kio temas?»

«Jano Kerr deziras fari nenion», rikanis Erĉi.

«Oni deziras mortigi mian ranon», Jano akuzis.

«Tute ne».

«Nu, kiel?»

«Ni deziras naĝigi ĝin. Jen ĉio, Dol».

«Ili deziris ĵeti ĝin en la maron; en la ondojn. Ranoj ne kurtimas al ondoj — kiel vi ja scias, Dol».

Dol Rua rigardis lin per afablaj okuloj. «Nu, kompreneble ne, Jano; sed la knaboj nur deziras vidi ĝin naĝanta. Do, ni iru al iu golfeto, kie la akvo estas glata, ĉu ne?»

«Nu-u, bone», Jano kompromisis, timante mokon.

La rokegojn entranĉis multaj fjordetoj, kies konverĝa streto akumule koncentrigis la atlantikan hulon en eksplodontajn masojn, kiam la onddirekto ortis la bordon; sed nun ĝi preskaŭ paralelis, kaj cetere rapida tajda fluo inter la insulo kaj najbara insuleto glatigis la ondojn apudbordajn tiel, ke la akvo en la golfetoj apenaŭ agitiĝis. La knaboj nun iris al la enlanda fino de unu el tiuj golfetoj, kie la sinuoj jam ŝirmas la surfacon ĝis vitrina plato, krom kiam muara vento balaas ĝin. Klare videblis sube la densa fuko kurbiĝanta, kiel ledaj rimenegoj.

«Enĵetu ĝin!», ordonis Erĉi.

Jano krable iris al la akvorando, kaj ripetante malfortproteste «La sala akvo ne konvenos al ĝi», enmetis la bufon kun puŝeto. La amfibio tuj ekcelis entuziasme la kontraŭan bordon per senmanka brustnaĝado, kaj la knaboj rigardis ĝin silente, trafite de tiu nebesta irmaniero.

«Oni diras, ke la rano instruis la homaron, kiel naĝi», diris Dol Rua postiome, kaj rigardante la perfektajn movojn de la bufaj kruroj Jano povis facile imagi tion. La rano ja montriĝas simila al homo, kiam ĝi streĉiĝas dum naĝo; sed al tre maljuna homo; do ĝi estas ja la instruinto, ne la instruito, sed ankaŭ pli ol instruinto: maljunega, antikva, praa — kiel oni nomas provaeroplanon — jes, prototipo. La mensfadenoj de Jano flirtis ĉe la nigroj de memoro kaj konscio.

«Mia patro diras, ke ni ĉiuj devenas de ‘velura, kaŭra, tremuleto’», li diris.

«Kia sensencaĵo!», miris Rori dum la aliaj ridis.

Ŝtono plaŭdis apud la kapo de la bufo, kaj Dol Rua turnis sin kolere al Erĉi.

«Lasu tion», li siblis, «se vi ne deziras mergiĝi».

«Se la rano atingos la kontraŭan bordon, mi premios ĝin per liberigo», anoncis Jano rapide.

«Jes, jes, Jano! Bone», subtenis Dol Rua, «kaj neniu rajtos tuŝi ĝin».

Sed jam evidentis, ke ne necesos timi la kapricojn de la knaboj, ĉar escepte de Erĉi ili nun kuraĝigas la naĝanton atingi la celon. La bufo akiris por si personecon, kaj sekve ilian simpatian; ili subite vidas ĝin, kiel kamaradon kun vivmotivo, ne nur interesan torturoton, kaj protektemo provizore anstataŭas malicon en iliaj koroj.

La bufo naĝis daŭre sur la surfaco, kvazaŭ la sala akvo ja ne konvenas al ĝi, aŭ kvazaŭ ĝi priscias, kaj timas, la ekzotan mondon suban. Fine ĝi atingis la kontraŭan bordon de la golfeto kaj ekgrimpis laŭ fendeto en la roko ĝis ĝi atingis malpli krutan deklivon, kiam ĝi saltetis al la herbo, kiu en tiu loko kreskis ĝis la bordaj rokegoj.

La knaboj aplaŭdis ĉion ĉi entuziasme ĝis la bufo malaperis malantaŭ herbotufon. Poste Jano sugestis, ke lia onklo ne koleros se ili uzos lian boaton, kaj ili ekiris al la plaĝeto, kie kuŝas la vilaĝanaj barkoj; sed subite iu kriis: «Jen Wili Peck kaj la knabinoj», kaj re-turnante sin ili vidis la idioton serĉantan en la herbo akompanatan de kelkaj el la vilaĝaj knabinoj, kun kiuj li ludas, kiam la knaboj forpelis lin, kaj kiuj mem toleras lin nur pro tio, ke estante freneza li kutimas urini antaŭ ili ne kaŝante sin.

Subite la serĉanto levis ion el la herbo, kaj rikanante minacis ĵeti ĝin kontraŭ la knabinoj, kiuj forkuris kun krioj timaj-ridaj.

«La rano!», kriis Jano, kaj Dol Rua vokis al la idioto: «Lasu tion, Wili! Lasu ĝin iril!»

Wili Pek rigardis ilin, kaj rimarkante, ke ili devos laŭkuri la golfetan bordon antaŭ ol atingi lin, li etendis la manon tenantan la bufon samtempe pugnante ĝin kun nova rikano, kaj babilante: «Rano, bastardo! Rano bastardo! He! He! He! Ranobastardo-ranobastardo!»

«Frakasu tiun bavantan frenezulon!», kriis Dol Rua, ĵetante mem la unuan ŝtonon, kaj ĉiuj la aliaj knaboj krom Jano sekvis la ekzemplon. La kruroj de la premata bufo streĉiĝis malantaŭen; ĝis buŝo oscedis kaj vomis bluan sangon, organojn kaj intestojn, dum la sakrantaj knaboj pli furioze ĵetis ŝtonojn, kaj en la fono la knabinoj kriis ride-time.

Sed Jano, malkongrue ŝtopante la orelojn kontraŭ sonoj niam aŭdotaj, hipnote rigardis la fokuson de la agado, kie la infano idiota rikanis pri sia potenco, tenante en la mano la sangan pratipon de l' homaro.